

ZADLUŽENÍ, FINANČNÍ PROBLÉMY, EXEKUTOR? PORADÍME!

www.dluhy.obcanskeporadny.cz

www.dluhy.obcanskeporadny.cz

Milí čtenáři, vážení spoluobčané,
určitě jste už někdy slyšeli pořekadlo našich babiček, že „peníze dělají peníze, a dluhy dělají dluhy“. To je pravda, která provázela lidstvo po celou historii. A platí stále.

V České republice se počet občanů, kterým zadlužení přerostlo přes hlavu, a jsou v exekuci, pohybuje podle statistik z konce roku 2018 kolem čísla 820 tisíc. V tomto počtu je zahrnuto zhruba 90 tisíc seniorů nad 65 let. V samotném Libereckém kraji je ze starobního důchodu srážena částka na exekuci celkem 3.600 penzistům.

To jsou alarmující čísla. Když si k nim domyslíme nepřetržitě rostoucí náklady na bydlení a zdražování potravin, léků a dalšího zboží, vyjde nám, že značná část seniorů žije na hranici bída. Přitom tito lidé celý život pracovali, vchovali děti, řádně platili daně a žili spořádaně. Na stará kolena, kdy jsou nejzranitelnější a nejslabší, uvízli v dluhách. Není jistě třeba více rozvádět, že prožívaný stres se negativně podepisuje i na jejich zdravotním stavu.

Často za předlužením seniorů stojí nedoplatky na nájmu, energiích, nevýhodné nebankovní půjčky. Někdy senior ve své důvěřivosti naletí pochybným prodejcům zboží nebo služeb, takzvaným šmejdům. Občas se také senioři zadluží proto, aby pomohli někomu z rodiny, kdo se dostal do tíživé situace.

Exekuce ale představují jen špičku ledovce. Ukazují ty, kteří se už do neřešitelných problémů dostali. Vedle nich jsou miliony občanů s hypotékami nebo úvěry na desítky let. Některým z nich hrozí, že v případě přícho-
du hospodářské krize začnou mít problémy se splácením svých závazků. Proto je tak důležitá prevence a osvěta. To znamená v této oblasti vzdělávat lidi už v předdůchodovém věku. Stejně důležité je také vědět, že člověk nemusí být na své problémy sám a že odbornou pomoc může získat i zadarmo. Brožura, která se Vám nyní dostává do rukou, Vám poskytuje cenné rady, na co si dávat pozor, abyste se Vy nebo Vaši blízcí do podobných problémů nedostali.

Přeji Vám klidné a spokojené dny, pokud možno bez dluhů!

Mgr. Pavel Svoboda
*náměstek hejtmana Libereckého kraje
pro sociální oblast*

Poradíme

Každý z nás se může ocitnout v obtížné životní situaci spojené s finančními problémy. Obzvláště tíživě na nás doléhá zejména ztráta zaměstnání, neúměrné zadlužení, hrozící nebo probíhající exekuce v důsledku neschopnosti splácet své dluhy atd.

Kdokoliv z nás se může dostat do složité životní situace, kdy si neví rady se svými finančními závazky a nemá se na koho obrátit, aby mu poradil.

V této brožurce Vám zodpovíme nejčastější otázky, se kterými za námi chodí lidé do občanských poraden.

- Jak předcházet riziku zadlužení?
- Na co si dát pozor před podpisem smlouvy o půjčce?
- Můžu si půjčit peníze? Kolik a od koho?
- Co znamenají pojmy bonita, p.a., RPSN atd.?
- Co mám dělat když mě navštíví exekutor?
- Co je to oddlužení? Může ho využít každý?

Vždy je dobré předcházet problémům. Snažit se chovat odpovědně při sestavování našeho osobního nebo rodinného rozpočtu. Pokud si chcete půjčit, je dobré se poradit s někým, kdo věci rozumí, např. finanční poradce nebo můžete přijít k nám do občanské poradny, kde Vám poradíme bezplatně a anonymně.

Samotná půjčka není nic zavrženíhodného. Pouze jde o to, na co se zadlužíte. Rozumnou půjčkou je např. investice do vzdělání.

Pokud už se dostanete do problémů se splácením půjčky nebo jiného závazku, není rozumné strkat před problémem hlavu do písku, ale naopak snažit se problém co nejrychleji řešit. Čím dříve ho začnete řešit, tím lépe a rychleji se ze svých problémů také dostanete.

V této brožurce se Vám budeme snažit poradit, jak se do problémů dostat a když se do nich již dostanete, jak je řešit.

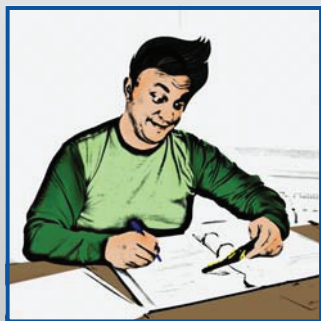
Půjčka

Letos bych jel rád na dovolenou do Chorvatska, koupil si nové auto a pořídil nový počítač.

Tak si spočítám, kolik na to budu potřebovat. Tak to asi nezvládnou ze svého platu. No holt si odpustím tu dovolenou. Na to auto mi asi taky nevýjde.

Tak si koupím jenom ten počítač a na dovolenou pojedeme na chatu na Šumavu naším starým autem. Vždyť je tam krásně.

Hlavně, že nebudu nic dlužit a můžu spát v klidu.

Dluhové desatero

- 1) Kupujte si to, co skutečně potřebujete.** Půjčujte si např. na ochranu a péči o zdraví, nebo na zboží a služby, které budete užívat i po zaplacení poslední splátky.
- 2) Kupujte zboží, které odpovídá Vaším skutečným potřebám.** Nezapomeňte, že značka a vzhled často tvoří polovinu ceny.
- 3) Za určitých podmínek může být výhodnější si půjčit od banky i přesto, že vyřízení zpravidla trvá déle.**
- 4) Pokud je v reklamě, že úrok je např. od 9%, zpravidla Vy budete splácet větší úrok.** Ptejte se na všechny poplatky, povinná pojištění a cenu úvěrového účtu a porovnejte konečnou cenu v případě, že se rozhodujete mezi více spotřebními úvěry.
- 5) Zjistěte si smluvní pokuty,** které mohou být nepřiměřeně vysoké – jste si jistá/ý, že nebudete mít skutečně problémy se splácením?
- 6) Po odečtení všech nákladů** (nájem, telefon, měsíční jízdenky, jídlo, aj.) a všech splátek **by Vám mělo zbýt ještě 20%** - nikdy nevíte, co se může stát.
- 7) Smlouvu prostudujte slovo od slova vždy pečlivě a podrobně** i se smluvními podmínkami a včetně textu napsaného drobným písmem. Pokud něčemu nerozumíte, tak bez rady s někým, kdo tomu rozumí, nepodepisujte.
- 8) Nepodepisujte smlouvu, pokud je podmínkou povolení inkasa na vašem účtu, nebo obsahuje nevyplněnou směnku,** kterou může později věřitel vyplnit.
- 9) Neručte nikomu, jehož finanční situaci neznáte dobře.** Nesplacená půjčka, za kterou ručíte, může přinést problémy i Vám.
- 10) Život s dluhy nepodceňujte, mějte dluhy pod kontrolou, v případě problémů se splácením jste v ohrožení nejen Vy, ale také Vaše rodina.** Před podpisem smlouvy o půjčce nebo nákupu na splátky se jděte poradit do občanské poradny – nejbližší občanskou poradnu najdete na www.obcanskeporadny.cz

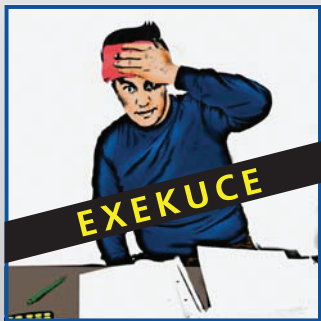
Exekuce

Zase další upomínka. Já už se z toho zblázním.

Tak co s tím? Nebudu na to reagovat, ono to nějak dopadne. Třeba to dopadne dobře jako v pohádce.

Tak tohle zrovna není pohádka s dobrým koncem. To je spíš horor.

Co je to exekuce

Exekuce je nucený výkon rozhodnutí v případě, že povinná osoba dobrovolně, včas a řádně nesplní povinnost, kterou má uloženou vykonatelným rozhodnutím. To znamená např. že nezaplatí včas dlužnou částku, podle rozsudku soudu, který je v právní moci a je tak vykonatelný.

Co čekat od exekutora

Každý exekutor začne tím, že si zjistí, kde bydlíte (třeba i podle odběrného místa elektřiny a plynu nebo pojistky), zda nevlastníte nemovitý majetek, zda vy nebo váš manžel či manželka nevlastníte automobil, kde máte vedený bankovní účet, zda nemáte stavební spoření, penzijní připojištění nebo pojistku, zda nemáte cenné papíry nebo podíl v obchodní společnosti, a také vašeho zaměstnavatele. Často vyšle někoho i na místní šetření, aby zjistil další podrobnosti přímo v místě vašeho bydliště nebo podnikání. Pokud exekutor nějaký váš majetek najde, postihne jej exekučními příkazy.

Peníze z účtu nebo na hotovosti hned zinkasuje, u nemovitosti vyznačí záznam do katastru nemovitostí, auto vyhledá a zajistí a případně hned obstaví i vaši mzdu. V případě nemožnosti vstoupit do bytu dlužníka je oprávněn násilím otevřít vstup pomocí povolání záměčníka, popř. si zajistit asistenci policie.

Co dělat když přijde exekutor

- Než někoho pustí člověk do bytu, měl by si vyžádat na exekutorovi jeho průkaz a listiny, na jejichž základě se domáhá vstupu do bytu.
- Pokud má člověk jakékoliv pochybnosti, vyžádat si asistenci Policie. Exekutor pověřený soudem k provedení exekuce má právo vstoupit do bytu, do provozovny, nebo prostor, o nichž se domnívá, že v nich má povinný svůj majetek. Nemusí se jednat o byt povinného.

- Na základě exekučního příkazu vydaného exekutorem pak mohou být zabaveny téměř jakékoliv věci, o nichž se lze domnívat, že patří povinnému. Zabránit tomu nelze, i když budou zabavovány věci, které povinnému nepatří. Existují-li o tom důkazy (listiny, svědectví třetích osob), předložte je na místě exekutorovi. Pokud to nebude stačit, je třeba trvat na sepsání protokolu. Pokud by to bylo odmítnuto, požádat o sepsání protokolu policii a popsat průběh celé události.
- Další postup by měl spočívat v tom, že osoby, jejichž majetek byl neprávem zabaven, by měly neprodleně kontaktovat exekutora – buď osobně, nebo lépe písemně – a získat tak důkaz o tom, že ho upozornily na skutečnost, že byl neoprávněně zabaven jejich majetek a požádat exekutora o výskrtnutí z exekutorského soupisu
- Pokud nebudete úspěšní, měli byste prostřednictvím svého právního zástupce sepsat a podat tzv. vylučovací (excindační) žalobu k soudu, který rozhodl o nařízení exekuce. Svá tvrzení však budete muset dokázat (nejlépe písemnými důkazy, popř. svědecky). Nebudou-li k dispozici přesvědčivé důkazy, soud žalobu zamítne a exekuce se opět jenom zdrží a prodraží.

Povinný se může proti exekuci bránit:

- **odvoláním** – podává se u krajského soudu prostřednictvím exekučního soudu (který exekuci nařídil), do 15 dnů od doručení nařízení exekuce. V odvolání lze namítat pouze skutečnosti, které jsou důležité pro nařízení exekuce (např. exekuční titul je nevykonatelný), nelze zde uplatnit důkazy, které měly být uplatněny v nalézacím řízení.
- **odkladem exekuce** – návrh se podává u pověřeného exekutora. Pokud exekutor návrhu nevyhoví do 7 dnů, postoupí věc exekučnímu soudu. Soud o věci rozhodne do 15 dnů.
- **zastavením exekuce** – návrh se podává u exekutora do 15 dnů ode dne, kdy se povinný dozvěděl o důvodu zastavení. Exekutor vyzve do 15 dnů ostatní účastníky, pokud všichni se zastavením souhlasí, exekutor vyhoví do 30 dnů od marného uplynutí lhůty k vyjádření. Nevyhoví-li exekutor návrhu, postoupí věc exekučnímu soudu.

- **návrhem na uspokojení jinou formou** – povinný může exekutorovi nebo oprávněnému navrhnout jiný způsob provedení exekuce.

Co dělat, když exekutor pochybil:

- **Stížnost** Exekutorské komoře nebo předsedovi příslušného soudu, pod který exekutor spadá nebo Ministerstvu spravedlnosti ČR. Tito exekutorovi vytknou jeho počínání, případně na podnět mohou zahájit kárné řízení s daným exekutorem (pokud se jedná o právní pochybení).
- **Žádost** o náhradu škody k Ministerstvu spravedlnosti ČR, resp. žalobu na náhradu škody, pokud ministerstvo nevyhoví. Ve věci náhrady škody se vždy poraďte s právníkem. Exekutor je veřejným činitelem, pokud mu dlužník brání ve výkonu, může se dopustit trestného činu.

Deset zásad, když máte problémy se splácením dluhů

- 1) Dluhy se samy od sebe nevyřeší – problémy s **dluhy vyřešíte jedině tehdy, pokud se jim postavíte čelem**. Důležité je učinit rozhodnutí a dluhy řešit aktivně.
- 2) Pokud je to možné, **neřešte své dluhy dalším zadlužením**, ale uhrazením stávajících dluhů. Jinak se Vaše situace bude za několik měsíců opakovat znovu.
- 3) Udělejte si ve svých dluzích pořádek – **zjistěte si, komu a kolik dlužíte, kolik splátek musíte ještě uhradit** a jaké jsou sankce za opožděné či neuhrazené splátky.
- 4) **Rozdělte si dluhy podle důležitosti** – přednost mají dluhy s vysokými pokutami za nesplácení a dluhy související s bydlením – nájem a energie.
- 5) Pokud pro Vás není možné zaplatit dlužnou splátku, nestyďte se **věřitele o své situaci informovat** a domluvte s ním případné odložení nebo snížení splátek.
- 6) Nemožnost splácet dluhy vždy řešte v rámci Vaší domácnosti, **proto o problémech s dluhy informujte Vaší manželku/manžela (partnera/partnerku), s kterými sdílíte domácnost**.
- 7) **Neignorujte telefony a vybírejte doporučenou poštu od věřitele** – odmítnutím komunikace s věřiteli nic nevyřešíte. Změna adresy a telefonního čísla Vám nijak nepomůže.
- 8) Sestavte si osobní/rodinný rozpočet – **omezte výdaj na minimum** snížením poplatku za kabelovou televizi, internet, telefony, omezte výdaje za cigarety, alkohol a odložte nákup spotřebního zboží, které nutně nepotřebujete.
- 9) **Pokuste se zvýšit své příjmy** – po dobu řešení Vašich dluhů si najděte odpolední, večerní nebo víkendovou práci. Pokud máte dobrý vztah se zaměstnavatelem, informujte ho o své situaci – může se s Vámi dohodnout na zálohách, další práci, či jiné formě pomoci.
- 10) **Se všemi dokumenty a dopisy od věřitelů přijďte do občanské poradny**, seznam občanských poraden najdete na www.obcanskeporadny.cz. Užitečné informace najdete i na www.pomocsdluhy.cz

Oddlužení

Tak tyhle dluhy už nezvládnú.
Co s tím?

Můžete mi s tím pomoci?

Pomůžeme Vám to zvládnout,
ale počítejte s tím, že oddlužení
je proces na pět let.

Tak to bude náročné, ale lepší
takové řešení, než se neustále
nervovat, že přijdou nějakí
vymahači.

Oddlužení (osobní bankrot)

Vyhlášení osobního bankrotu se zahajuje sepisem a podáním návrhu na povolení oddlužení a insolvenčního návrhu:

- a)** advokátem, notářem, soudním exekutorem, insolvenčním správcem, nebo
- b)** akreditovanou osobou; akreditovanou osobou je právnická osoba, které byla rozhodnutím ministerstva udělena akreditace pro poskytování služeb v oblasti oddlužení podle tohoto zákona;
- c)** samotným dlužníkem, pokud má právnické nebo ekonomické vzdělání v magisterském studijním programu či pokud vykonal zkoušku insolvenčního správce

Oddlužení není pro každého; dlužník může insolvenčnímu soudu navrhnout, aby jeho úpadek nebo jeho hrozící úpadek řešil oddlužením, jde-li o a) právnickou osobu, která podle zákona není považována za podnikatele a současně nemá dluhy z podnikání, nebo b) fyzickou osobu, která nemá dluhy z podnikání. Způsoby provedení oddlužení jsou dva: a) zpeněžení majetkové podstaty - v tomto případě se prodá dlužníkův aktuální majetek a výnos z tohoto prodeje je rozdělen mezi věřitele; b) plnění splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty - dlužník je povinen vydat insolvenčnímu správci majetek náležející do majetkové podstaty ke zpeněžení postupem obdobným podle ustanovení o zpeněžení majetkové podstaty v konkursu a dále do doby podání zprávy o splnění oddlužení měsíčně splácet nezajištěným věřitelům ze svých příjmů částku ve stejném rozsahu, v jakém z nich mohou být při výkonu rozhodnutí nebo při exekuci uspokojeny přednostní pohledávky.

Soud má 15 dní od podání návrhu na to, aby rozhodl o povolení oddlužení a jeho způsobu; oddlužení nepovolí, když dlužník uvede nepravdivé informace nebo nesplňuje zákonné podmínky.

Doporučuje se dlužníku vyhledat odborníky, kteří s ním situaci podrobně proberou a vyhodnotí. Samotný návrh včetně všech příloh pak odborníci připraví buď sami, jde-li o zákonem k tomu určené osoby či organizace, nebo kvalifikovaně připraví všechny podklady a předají je k sepsání návrhu těmto ze zákona oprávněným osobám.

Obrátte se radši na občanské poradny sdružené v Asociaci občanských poraden, kde Vám poradí se zpracováním žádosti bezplatně.

Slovník pojmů

Akontace

Zálohová úhrada, částečné placení předem.

Anuita

Platba obsahující splátku i úrok v jedné částce. Tato částka je po celou sjednanou dobu stejná, mění se plynule poměr splátka:úrok. Zpočátku tvoří většinu částky úrok, poměr se posunuje ve prospěch splátek a na konci splatnosti tvoří většinu částky splátka a zbytek úrok.

Bonita

Klientova finanční situace, v určitých případech schopnost klienta splácet úvěr.

Čistá úroková sazba

Nominální úroková sazba (obvykle uváděná), od níž je odečtena daň z příjmu

Kontokorent

Krátkodobý úvěr, který banka poskytuje k běžnému účtu. Klient díky němu může na účtu v povoleném rámci přecherpat limit vlastních prostředků.

Kreditní karta

Kreditní karta je platební karta spojená s revolvingovým úvěrem, tedy úvěrem, který držitel karty může postupně splácet a zároveň dále čerpat. Někdy se jako kreditní označuje i příbuzná charge karta, u níž je úvěr nutno splatit celý do určité lhůty, a občas se jako „kreditní“ nepřesně označují vůbec všechny bankovní platební karty bez ohledu na jejich systém. Kreditní karty dnes vydávají především finanční instituce, v první řadě banky. Existuje více univerzálních systémů zajišťujících širokou použitelnost kreditních karet, z nichž nejvýznamnější jsou Visa, MasterCard, American Express a Diners Club. Tyto společnosti zajišťují fungování karet po celém světě, takže kartu vydanou libovolnou bankou a nesoucí označení jedné z uvedených organizací lze použít v kterékoliv prodejně na zeměkouli označené stejným logem jako platební karta.

Z pohledu držitele kreditní karta usnadňuje placení, umožňuje se obejít bez hotovosti a eliminuje směnu valut, což je mimořádně výhodné při platbách v zahraničí. Mohou s ní být spojeny i další služby a výhody. Za možnost jejího využití držitel obvykle platí poplatky.

RPSN

Roční procentní sazba nákladů – udává veškeré náklady spojené se správou a čerpáním úvěru, které musí být spotřebitelem zaplacené během období jednoho roku. Tyto náklady jsou uvedeny v procentech z dlužné částky.

Ručitel

Ten, kdo se zaváže splácet závazek dlužníka, pokud není dlužník schopen splácet sám.

Spoludlužník

Ten, kdo se zaváže, že s dlužníkem bude platit rukou společnou a nerozdílnou až 100% dluhu. Má stejné postavení jako „dlužník“. Věřitel může veškeré plnění požadovat po spoludlužníkovi, aniž by musel věřitele být jen vyzvat k plnění (jako je tomu u ručitele).

Věřitel

Ten, kdo půjčuje (dlužníkovi).

Zákonný zástupce

Osoba oprávněna jednat za osobu, která není plně způsobilá k právním úkonům.

Zástava

Majetek sloužící jako záruka pro případ nesplacení dluhu.

Zástavce

Ten, kdo zastaví svůj majetek jako záruku pro případ nesplacení dluhu (majitel zástavy).

Zástavní věřitel

Věřitel, který přijal zástavu od zástavce na zajištění dluhu.

[illegible]